

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 81/19
V Luxemburgu 24. júna 2019

Rozsudok vo veci C-619/18
Komisia/Poľsko

Ustanovenia poľských právnych predpisov o znížení veku odchodu do dôchodku sudcov Najvyššieho súdu sú v rozpore s právom Únie

Sporné opatrenia porušujú zásadu neodvolateľnosti sudcov a zásadu nezávislosti súdnictva

Dňa 3. apríla 2018 nadobudol účinnosť nový poľský zákon o Najvyššom súde (ďalej len „zákon o Najvyššom súde“). Týmto zákonom bol vek odchodu do dôchodku pre sudcov Najvyššieho súdu znížený na 65 rokov. Nová veková hranica bola uplatniteľná od dátumu nadobudnutia účinnosti zákona, a to aj na sudcov tohto súdu, ktorí boli vymenovaní pred týmto dátumom. Predĺženie aktívneho výkonu funkcie sudcov Najvyššieho súdu po dovŕšení 65 rokov veku bolo možné, ale podliehalo predloženiu vyhlásenia vyjadrujúceho želanie daného sudcu ďalej vykonávať svoju funkciu, osvedčenia potvrdzujúceho, že jeho zdravotný stav mu umožňuje naďalej vykonávať povolanie sudcu, ako aj povoleniu prezidenta Poľskej republiky. Pri udeľovaní tohto povolenia by prezident Poľskej republiky nebol viazaný žiadnymi kritériami a jeho rozhodnutie by nemohlo byť predmetom žiadneho súdneho preskúmania.

Podľa tohto zákona by tak sudcovia Najvyššieho súdu, ktorí dovŕšili vek 65 rokov pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona alebo najneskôr 3. júla 2018, mali odísť do dôchodku 4. júla 2018 okrem prípadu, že najneskôr do 3. mája 2018 predložili také vyhlásenie a osvedčenie a prezident Poľskej republiky im povolil predĺženie výkonu ich funkcie na Najvyššom súde.

Komisia podala 2. októbra 2018 na Súdny dvor žalobu o nesplnenie povinnosti.¹ Komisia sa domnieva, že Poľsko tým, že znížilo vek odchodu do dôchodku, pričom toto zníženie uplatnilo na sudcov vymenovaných na Najvyšší súd do 3. apríla 2018, a zároveň prezidentovi republiky priznalo diskrečnú právomoc na predĺženie obdobia aktívneho výkonu sudcovskej funkcie sudcov Najvyššieho súdu, porušilo právo Únie.²

Uznesením z 15. novembra 2018 predseda Súdneho dvora vyhovel návrhu Komisie na to, aby bolo v tejto veci rozhodnuté v skrátanom konaní.

Komisia na pojednávaní zdôraznila, že hoci ustanovenia zákona o Najvyššom súde napadnuté v tomto konaní boli zmenené zákonom z 21. novembra 2018, nie je si istá, či tento zákon z 21. novembra 2018 odstraňuje údajné porušenia práva Únie, a v každom prípade naďalej

¹ Komisia navrhla, aby v rámci konania o nariadení predbežných opatrení Súdny dvor ešte pred vydaním rozsudku vo veci nariadil Poľsku, aby prijala tieto predbežné opatrenia: 1. pozastaviť uplatňovanie vnútroštátnych ustanovení o znížení veku odchodu do dôchodku pre sudcov Najvyššieho súdu; 2. prijať všetky potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, že sudcovia Najvyššieho súdu, ktorých sa týkajú sporné ustanovenia, budú môcť vykonávať svoju funkciu na tomto súde a zároveň požívať rovnaké postavenie a rovnaké práva a podmienky zamestnania ako pred nadobudnutím účinnosti nového zákona o Najvyššom súde; 3. zdržať sa prijatia akéhokoľvek opatrenia smerujúceho k vymenovaniu sudcov Najvyššieho súdu namiesto sudcov, ktorých sa týkajú uvedené ustanovenia, ako aj akéhokoľvek opatrenia smerujúceho k vymenovaniu nového prvého predsedu tohto súdu alebo osoby zodpovednej za vedenie Najvyššieho súdu namiesto jeho prvého predsedu až do vymenovania nového prvého predsedu; 4. oznámiť Komisii najneskôr do jedného mesiaca od uverejnenia uznesenia Súdneho dvora a potom pravidelne každý mesiac všetky opatrenia, ktoré boli prijaté na zaistenie úplného súladu s týmto uznesením. Uznesením zo 17. decembra 2018 Súdny dvor v plnom rozsahu vyhovel návrhu Komisie na nariadenie predbežných opatrení až do vydania konečného rozsudku v tejto veci (pozri TK č. [204/18](#)).

² Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ a článok 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

existuje záujem na tom, aby Súdny dvor vydal rozhodnutie v tejto veci vzhľadom na dôležitosť, ktorú má nezávislosť súdnictva v právnom poriadku Únie.

Vo svojom rozsudku z dnešného dňa Súdny dvor pripomína, že právo Únie spočíva na základnom predpoklade, podľa ktorého každý členský štát uznáva spoločné hodnoty uvedené v článku 2 ZEÚ vzájomne so všetkými ostatnými členskými štátmi, a je si vedomý, že tieto štáty ním dané hodnoty vzájomne uznávajú.³ Tento predpoklad znamená a odôvodňuje existenciu vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi a najmä ich súdmi pri uznávaní týchto hodnôt, na ktorých je Únia založená, vrátane zásad právneho štátu, a teda v súlade s právom Únie, ktoré tieto hodnoty uplatňuje.

Okrem toho hoci organizácia súdnictva v členských štátoch patrí do právomoci týchto štátov, stále platí, že pri výkone tejto právomoci sú členské štáty povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie. Z toho vyplýva, že členské štáty majú povinnosť zaviesť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany v zmysle Charty základných práv Európskej únie. Konkrétne podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ musí každý členský štát zabezpečiť, aby orgány, ktoré sa v zmysle práva Únie považujú za „súdny orgán“, patriace do jeho systému opravných prostriedkov v týchto oblastiach, splňali požiadavky takejto ochrany. S cieľom zabezpečiť, aby súdny orgán, akým je Najvyšší súd, mohol poskytovať takúto ochranu, je nevyhnutné zachovanie nezávislosti tohto súdu. V dôsledku toho môžu byť vnútroštátne pravidlá, ktoré Komisia spochybnila vo svojej žalobe, predmetom preskúmania podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.

Súdny dvor ďalej konštatuje, že nevyhnutná sloboda sudcov so zreteľom na vonkajšie zásahy alebo tlaky si vyžaduje určité záruky ochrany tých osôb, ktorých úlohou je vykonávať súdnictvo, napríklad ich neodvolateľnosť. Zásada neodvolateľnosti si najmä vyžaduje, aby sudcovia mohli zotrvať vo funkcii až do dovŕšenia veku povinného odchodu do dôchodku alebo do skončenia ich funkčného obdobia, ak je toto funkčné obdobie časovo obmedzené. Bez toho, aby mala absolútny charakter, môže uvedená zásada podliehať výnimkám len za predpokladu, že na to existujú oprávnené a presvedčivé dôvody a pri dodržaní zásady proporcionality. Uplatnenie opatrenia na zníženie dôchodkového veku sudcov Najvyššieho súdu na sudcov, ktorí už vykonávajú funkciu sudcu na tomto súde, v tomto prípade vedie k predčasnému ukončeniu ich sudcovských funkcií. Toto uplatnenie možno pripustiť len vtedy, ak je odôvodnené legitímnym cieľom primeraným uvedenej zásade a za predpokladu, že nevyvoláva pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyviteľnosť daného súdu z vonkajšieho hľadiska a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom.

Súdny dvor odmietol tvrdenie Poľska, podľa ktorého zníženie dôchodkového veku sudcov Najvyššieho súdu na 65 rokov vychádza z vôle zosúladiť tento vek so všeobecným vekom odchodu do dôchodku, ktorý sa vzťahuje na všetkých pracovníkov v Poľsku, a optimalizovať tak vekové zloženie členov tohto súdu. Dôvodová správa k návrhu nového zákona o Najvyššom súde, zavedenie nového mechanizmu, ktorý umožňuje prezidentovi republiky, aby na základe svojej diskrečnej právomoci rozhodol o predĺžení aktívneho výkonu funkcie sudcov, ktorý bol takto skrátenej, ako aj skutočnosť, že dotknuté opatrenia malo vplyv na takmer tretinu členov tohto súdu aktívne vykonávajúcich svoju funkciu, vrátane prvej predsedníčky tohto súdu, ktorej šesťročné funkčné obdobie zaručené Ústavou bolo tiež skrátenej, totiž vyvolávajú vážne pochybnosti o skutočných cieľoch tejto reformy. Okrem toho dané opatrenie zjavne nie je vhodné ani primerané na dosiahnutie cieľov uvádzaných Poľskom. V dôsledku toho Súdny dvor konštatuje, že **uplatnenie opatrenia znižujúceho vek odchodu do dôchodku sudcov Najvyššieho súdu na sudcov, ktorí aktívne vykonávajú svoju funkciu na tomto súde, nie je odôvodnené legitímnym cieľom a porušuje zásadu neodvolateľnosti sudcov, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou ich nezávislosti.**

Súdny dvor okrem iného zdôrazňuje, že zásady nezávislosti a nestrannosti súdov si vyžadujú, aby dotknutý súdny orgán vykonával svoje úlohy samostatne a zároveň bol chránený pred vonkajšími

³ V tomto ustanovení sa uvádza najmä to, že Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám.

zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli ohroziť nezávislosť rozhodovania jeho členov a ovplyvniť ich rozhodnutia, čo si vyžaduje rešpektovanie objektívnosti a neexistenciu akéhokoľvek záujmu na vyriešení sporu. V tejto súvislosti uvádza, že procesné podmienky a pravidlá, ktorým nový zákon o Najvyššom súde podriaďuje prípadné predĺženie obdobia aktívneho výkonu funkcií sudcov Najvyššieho súdu po dovŕšení predpísaného veku ich odchodu do dôchodku, nespĺňajú tieto požiadavky. Takéto predĺženie totiž podlieha rozhodnutiu prezidenta republiky, ktoré je založené na jeho diskrečnej právomoci, keďže jeho prijatie ako také nie je viazané na žiadne objektívne a overiteľné kritérium a nemusí byť odôvodnené. Navyše proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok. Okrem toho Štátna súdna rada, ktorá má prezidentovi republiky pred prijatím jeho rozhodnutia poskytnúť svoje stanovisko, vo všeobecnosti a vzhľadom na neexistenciu pravidla, ktoré by jej ukladalo povinnosť odôvodnenia, vydáva stanoviská, či už kladné alebo záporné, ktoré buď neobsahujú žiadne odôvodnenie, alebo ich odôvodnenie je čisto formálne. Takéto stanoviská teda nemôžu prispieť k väčšej objektívnosti výkonu diskrečnej právomoci, ktorá je zverená prezidentovi republiky na účely toho, aby mohol dvakrát predĺžiť, zakaždým na obdobie troch rokov, aktívny výkon súdnej funkcie sudcu Najvyššieho súdu vo veku od 65 do 71 rokov. Súdny dvor dospel k záveru, že táto právomoc môže vyvolávať oprávnené pochybnosti, najmä u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť dotknutých sudcov z vonkajšieho hľadiska a ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, o ktorých môžu rozhodovať.

UPOZORNENIE: Žalobu o nesplnenie povinnosti smerujúcu proti členskému štátu, ktorý si nesplnil svoje povinnosti vyplývajúce z práva Únie, môže podať Komisia alebo iný členský štát. Ak Súdny dvor určí, že došlo k nesplneniu povinnosti, dotknutý členský štát je povinný bezodkladne vykonať rozsudok. Ak sa Komisia domnieva, že členský štát nevykonal rozsudok, môže podať novú žalobu s návrhom na uloženie peňažných sankcií. Avšak v prípade neoznámenia opatrení na prebratie smernice Komisii môže Súdny dvor na návrh tejto inštitúcie uložiť sankcie v štádiu prvého rozsudku.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106